

Warszawa, 10.01.2024

dr hab. Emil Bukłaha, prof. SGH
Katedra Zarządzania Projektami
Instytut Zarządzania
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr inż. Waldemara Palucha

**pt. „ZARZĄDZANIE PORTFELEM PROJEKTÓW W PROCESIE WDRAŻANIA STRATEGII
PRODUCENTA DÓBR SZYBKO ROTUJĄCYCH”
w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości**

1. Uwagi wstępne

Za podstawę oceny przedmiotowej rozprawy doktorskiej przyjąłem wytyczne ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 574, z późn. zm.), w szczególności kryteria oceniające: oryginalność i istotność rozwiązania problemu naukowego, ogólną wiedzę teoretyczną oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez Doktoranta. Szczegółowa konstrukcja recenzji razem z kryteriami podlegającymi ocenie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Lp.	Części składowe recenzji	Odniesienia do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. z późn. zmianami
1.	ELEMENTY PODLEGAJĄCE OPISOWI	
	– nadzór naukowy – struktura rozprawy i zawartość poszczególnych rozdziałów – bibliografia i przypisy	n/d

2.	ELEMENTY PODLEGAJĄCE OCENIE	
2.1	Problem badawczy: – oryginalność – znaczenie	Oryginalność i istotność rozwiązania problemu naukowego
2.2	Cele pracy: – kompletność – poprawność sformułowania	
2.3	Rozeznanie dotychczasowego stanu wiedzy, odniesienia do literatury przedmiotu i zdefiniowanie luki badawczej	Ogólna wiedza teoretyczna
2.4	Umiejętność krytycznej analizy prezentowanych teorii, modeli itp.	
2.5	Pytania i hipotezy badawcze: - poprawność budowy - poziom weryfikacji	Umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej
2.6	Metody i narzędzia badawcze: - oryginalność - trafność	
2.7	Konstrukcja rozprawy i logika wyводу w stosunku do omawianej problematyki	Inne elementy oceny
2.8	Sposób prezentacji - redakcja pracy - poziom językowy	
3.	DYLEMATY, WĄTPLIWOŚCI, UWAGI	
4.	ELEMENTY ROZPRAWY SZCZEGÓLNIIE WARTE WYRÓŻNIENIA	
5.	KOŃCOWA KONKLUZJA RECENZJI	
6.	PYTANIA DO DOKTORANTA	

1. ELEMENTY PODLEGAJĄCE OPISOWI

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr inż. Waldemara Palucha została przygotowana pod kierunkiem naukowym dr hab. Pawła Cabały, prof. UE z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Rozprawa składa się z wprowadzenia, części erudycyjnej (R1-2) i empirycznej (R3-5) oraz zakończenia. W R1 Doktorant przedstawia proces wdrażania strategii, w szczególności poddaje analizie istotę i rodzaje strategii organizacji, koncepcje jej projektowania, adaptacji i koordynacji oraz dokonuje przeglądu wybranych modeli wdrażania strategii. W R2 została zaprezentowana problematyka zarządzania portfelem projektów w przedsiębiorstwach. Autor skoncentrował się w nim na dyskusji na temat sposobu rozumienia portfela projektów, rozwoju tej koncepcji w ujęciu historycznym, funkcjach i modelach zarządzania portfelowego oraz międzynarodowych dobrych praktykach i standardach w zakresie zarządzania portfelami projektów. Swoje rozważania uzupełnił również o dyskusje nad rolą portfela projektów w procesie wdrażania strategii i była to niejako klamra spinająca najważniejsze treści części erudycyjnej, dająca podstawy do szeregu odwołań w dalszej części opracowania. Należy podkreślić, że całość części erudycyjnej została opracowana niezwykle starannie, z uwzględnieniem bogatej literatury cytowanej w rozprawie, z zachowaniem zasad dyskursu naukowego.

Część empiryczną rozprawy Doktorant rozpoczął od scharakteryzowania metody badawczej (R3), w szczególności obejmującej przedstawienie modelu badawczego, charakterystyki próby badawczej oraz sposobu przeprowadzenia przez niego badań ilościowych i jakościowych. Na podstawie przyjętych metod badawczych (triangulacja badań) w R4 Autor szczegółowo przedstawia wyniki uzyskanych badań, odwołując się jednocześnie do przedstawionych we wprowadzeniu do pracy hipotezy głównej, H1 i H2. Jest to pierwsze miejsce, w którym Doktorant dokonał bardziej szczegółowej charakterystyki branży dóbr szybko zbywalnych FMCG, opisał specyfikę projektów wdrożeniowych w wybranych organizacjach, przedstawił zidentyfikowane podczas badań zasady kształtowania w nich portfeli projektów, obowiązujące procesy komunikacji i koordynacji a także bariery i ograniczenia procesów pozwalających na wdrożenie zasad racjonalnego zarządzania portfelami projektów w procesie realizacji strategii, dające się wyodrębnić w wybranej próbie badawczej.

R5 Autor poświęcił na przedstawienie kompleksowego ujęcia zagadnień tworzenia i funkcjonowania portfeli projektów oraz oceny dojrzałości projektowej w tym zakresie, według zaproponowanego przez siebie modelowego podejścia. Opisał w nim takie zagadnienia jak:

- krytyczną ocenę kryteriów dostosowania projektów do strategii stosowanych dotychczas w badanych organizacjach,
- zidentyfikowane w toku badań wiodące determinanty skutecznego procesu zarządzania portfelem projektów,
- wytyczne umożliwiające zastosowania autorskiego modelu zarządzania portfelem projektów w przedsiębiorstwach z branży FMCG,
- modelowe ujęcie tego procesu razem z elementami umożliwiającymi identyfikację stopnia dojrzałości projektowej firm z branży FMCG w zakresie wdrażania zasad i skutecznego zarządzania portfelami projektów.

Całość została uzupełniona zakończeniem, zawierającym najważniejsze wnioski z całej pracy (w tym bezpośrednio nawiązanie do weryfikacji H3 i H4), spisem literatury wykorzystanej w tekście, spisem tabel i rysunków oraz załącznikami zawierającymi raport z badań pilotażowych, wzory kwestionariuszy ankiet badawczych, skrypty wywiadów bezpośrednich oraz dane do analizy AHP w ramach określenia wag dla kryteriów doboru projektów do portfela.

Na bibliografię składa się ponad 220 pozycji fachowej literatury polskiej i obcojęzycznej, w większości wydanej w ciągu ostatnich 15 lat.

2. ELEMENTY PODLEGAJĄCE OCENIE

Świat w którym żyjemy – owo słynne ‘turbulentne otoczenie’ czy VUCA – zmusza organizacje do rosnącej gotowości na zmiany i działania w coraz bardziej nieprzewidywalnych warunkach. Skracaniu ulegają cykle produkcyjne i tempo wdrażania innowacji, wzrasta nacisk na coraz szybsze odpowiadanie na zmieniające się oczekiwania klientów, bardziej dynamiczną ekspansję rynkową, wchodzenie w nowe kanały sprzedaży i szybsze wdrażanie nowych produktów i usług, tak charakterystyczne dla branży FMCG. Wszystko to wpływa na konieczność skracania horyzontu planowania strategicznego i częstszej weryfikacji stopnia realizacji wynikających z niej celów rozwojowych a także ściślejszego sterowania i koordynacji strategicznych inicjatyw projektowych o kluczowym dla organizacji charakterze. Jednym słowem, dla skutecznego działania w obecnym świecie strategia i projekty muszą być ze sobą ściśle powiązane.

O ile jednak w ostatnim dziesięcioleciu w zakresie zarządzania strategicznego i zarządzania projektami ukazało się wiele wartościowych publikacji, o tyle nadal daje się zauważyć brak opracowań z pogranicza powyższych obszarów zarządzania, kompleksowo omawiających tą tematykę. Jest to o tyle zastanawiające, że to właśnie przedsięwzięcia o strategicznym charakterze umożliwiają skokowy rozwój organizacji w wybranych obszarach jej działalności. Tymczasem opracowania naukowe i poradniki fachowe koncentrują się głównie na tym, jak z jednej strony skutecznie dokonywać analizy i planowania strategicznego a z drugiej jak zarządzać projektami o różnej specyfice, wielkości i układzie względem siebie, nie zaś jak połączyć obydwie te zagadnienia. Ta swoista dwoistość rodzi szereg pytań, odpowiedzi na które z pewnością przyczyniłyby się do wzrostu sprawności strategicznej, taktycznej i operacyjnej organizacji w dowolnej branży. Z tego powodu każde opracowanie poświęcone powyższym zagadnieniom, nawet jeśli jest zawężone do wybranego obszaru działalności gospodarczej, jest zarówno pożądane naukowo jak i potrzebne praktycznie. Do takich właśnie zaliczam przedstawioną mi do oceny rozprawę doktorską.

Motywnym przewodnim pracy stało się ukazanie roli jaką projekty – a w szczególności ich portfele – pełnią we wdrażaniu strategicznych, kluczowych i długoterminowych celów rozwojowych organizacji. Głównym celem pracy Doktoranta była identyfikacja i ocena wpływu kluczowych uwarunkowań definiowania, tworzenia i zarządzania portfelami projektów na zdolność przedsiębiorstw działających w branży FMCG do wdrażania celów strategicznych i na tym tle opracowanie skutecznej metody zarządzania portfelami projektów a także stworzenie modelu oceny poziomów dojrzałości organizacji działających w tej branży w zakresie zarządzania takimi grupami projektów. W mojej ocenie cele pracy zostały zdefiniowane poprawnie i są kompletne, przynajmniej patrząc przez optykę widzenia tematu przez Doktoranta, który główną uwagę poświęcił zagadnieniom definicji, koncepcji i modeli zarządzania strategicznego, zarządzania portfelem projektów i wdrażania strategii z wykorzystaniem tych właśnie portfeli we wspomnianym wyżej zakresie.

Na szczególną pochwałę zasługuje bardzo szczegółowa analiza literatury przedmiotu, jako podstawa do identyfikacji obecnego stanu wiedzy w zakresie zarządzania strategicznego z uwzględnieniem wiodących szkół i podejść w tym obszarze a także w zakresie projektowania, adaptacji, koordynacji i wdrażania celów strategicznych organizacji jak też

szczegółowej analizy zagadnień z zakresu tworzenia i zarządzania portfelami projektów wraz z opisem światowych standardów i metodyk w tym zakresie oraz ich odniesienia do elementów procesu zarządzania strategicznego. Autor z dużą swobodą naukową i erudycją przywołuje szereg punktów widzenia na omawianą problematykę autorów zarówno polskich jak i zagranicznych, zestawiając je ze sobą i uzupełniając o własne opinie i komentarze. Pewien niedosyt pozostawia jednak sposób narracji w części teoretycznej R 1 i 2, w których nie znalazła się zidentyfikowana *explicite* luka badawcza. Brak jest również podsumowań głównych rozdziałów, co pozwoliłoby Czytelnikowi na lepsze zorientowanie się, co Doktorant w poszczególnych częściach swojej rozprawy uważa za kluczowe wnioski w zakresie aktualnie omawianych zagadnień.

Hipotezy badawcze ściśle korespondują do postawionych w rozprawie celów. Biorąc pod uwagę przyjęte cele główne i szczegółowe Autor zdefiniował hipotezę główną („Wdrażanie strategii organizacji odbywa się przez mechanizmy adaptacji i koordynacji, które można odnieść do procesu zarządzania portfelem projektów”) oraz cztery hipotezy szczegółowe, ściśle korespondujące z hipotezą główną. Jest to dowód stosowania konsekwentnego podejścia w procesie badawczym, co zasługuje na pochwałę. Z komentarzy własnych Autora zawartych w zakończeniu rozprawy wynika, że jest on świadomy, że na podstawie zebranych danych można uruchomić kolejne kierunki badań pobocznych do głównego tematu poruszanego w pracy, co może świadczyć o atrakcyjności naukowej podjętego przez Doktoranta tematu badawczego.

Metody i narzędzia badawcze są w moim przekonaniu dobrane częściowo prawidłowo. Z jednej strony na pochwałę zasługuje przyjęta przez Doktoranta metoda trinałgacji badań, gdzie wykorzystano zarówno dane ilościowe jak i jakościowe, poparte wynikami celowanych wywiadów bezpośrednich oraz opisami przypadków *case study*. Z drugiej jednak strony w rozprawie zabrakło jednego, centralnego miejsca, w którym Doktorant przeprowadziłby dyskusję nad postawionymi hipotezami i dokonał ich weryfikacji. HG oraz H1 i 2 są omówione w R4, zaś R3 i 4 są wspomniane w zakończeniu pracy. Co więcej, zamiast weryfikować nieprawdziwość hipotez przeciwnych (zerowych) w celu potwierdzenia przyjętych hipotez badawczych, Autor dokonywał bezpośredniej weryfikacji hipotez opisanych w pracy. Uważam to za nadużycie metodologiczne.

Dane wynikowe uzyskane w wyniku przyjętego procesu badawczego są w moim przekonaniu wystarczająco szczegółowe do zastosowania w procesie weryfikacji

postawionych hipotez badawczych. Są wynikiem zbierania ich podczas prowadzonych badań wstępnych i zasadniczych w procesie triangulacji danych. Jednak w moim przekonaniu w odniesieniu do uzyskanych danych ilościowych Doktorant mógłby pokusić się o bardziej pogłębioną analizę statystyczną a nie sięgać w zasadzie tylko po proste metody statystyki opisowej, z podstawową analizą istotności porównań między średnimi. Pomimo przedstawionych uwag należy jednak podkreślić dużą swobodę Doktoranta w poruszaniu się po w obszarze przyjętych narzędzi badawczych i umiejętność ich stosowania w zależności od etapu prowadzonych badań.

Część empiryczna rozprawy doktorskiej (R3, 4 i 5) w mojej ocenie stanowią istotny wkład Autora do nauk o zarządzaniu i jakości. W R3 zostały opisane założenia metodyczne, proces badawczy, wykorzystane metody badawcze, techniki gromadzenia danych a także próba badawcza i zaproponowany przez Doktoranta proces analizy i interpretacji danych będących podstawą analiz dokonanych w R4. W nim to Doktorant dokonuje wspomnianej analizy danych badawczych i pozytywnie weryfikuje trzy z pięciu postawionych hipotez badawczych (HG, H1 i H2). Uzyskane dane uzupełnione są w wielu miejscach o jego autorskie komentarze i uwagi. W moim przekonaniu świadczy to nie tylko o orientacji Doktoranta w temacie zarządzania strategicznego i zarządzania portfelami projektów ale również wskazuje, że zestawiając uzyskane dane z cytowanymi źródłami wiedzy potrafi on samodzielnie dochodzić do fachowych wniosków w omawianym zakresie. Na bazie przedstawionych danych Autor w R5 przedstawia autorski model zarządzania portfelem projektów, dopasowany swoją specyfiką do działalności przedsiębiorstw w branży FMCG jak również proponuje własny model oceny dojrzałości portfelowej w takich organizacjach. Wnioski płynące z lektury tego rozdziału pozwalają mi jednoznacznie uznać omawiane tam treści za nowatorski wkład Doktoranta do problematyki wdrażania celów strategicznych z wykorzystaniem koncepcji wieloprojektowych.

Konstrukcja rozprawy i logika wywodu w stosunku do omawianej problematyki jest poprawna. Autor napisał rozprawę metodą „lejka”, tj. początkowe rozdziały są ogólne a każdy kolejny coraz mocniej związany jest z tytułową problematyką pracy. W kolejnych rozdziałach nawiązuje on również do treści napisanych wcześniej. W szczególności, treści opisane w części badawczej pracy ściśle nawiązują do ich podstaw teoretycznych, opisanych w części erudycyjnej. Zwiększa to poczucie spójności narracji i wysokiego stopnia przemyślenia konstrukcji problematyki poruszanej w rozprawie.

Praca od strony redakcyjnej reprezentuje bardzo dobry poziom, jest napisana logicznym i zrozumiałym językiem.

3. DYLEMATY, WĄTPLIWOŚCI, UWAGI

Pomimo kompleksowego podejścia do omawianej problematyki, chciałbym zwrócić Doktorantowi uwagę na poniższe aspekty rozprawy:

- w rozprawie brak jest jasno zdefiniowanej luki badawczej,
- bardzo ubogi opis i analiza sektora dóbr szybko rotujących FMCG w ujęciu nawiązującym do deklarowanego zakresu problematyki omawianej w pracy (w całej pracy opis ten zajmuje niecałe 10 stron),
- postawiona przez Doktoranta H2 (*istotny wpływ na wdrażanie strategii organizacji ma ograniczenie barier w komunikacji...*) jest w zasadzie oczywista i da się udowodnić bez przeprowadzenia specjalnego wnioskowania naukowego,
- w analizie wniosków z badań ankietowych (dane ilościowe) Doktorant zastosował w zasadzie tylko proste metody statystyki opisowej, z podstawową analizą istotności porównań między średnimi,
- w rozprawie brak jest jednego miejsca gdzie analizie i dyskusji poddano by weryfikację przedstawionych przez Doktoranta hipotez (s. 5), zaś sama ich weryfikacja zajmuje bardzo mało miejsca (HG – s. 128, H1 i H2 – s. 146, zaś H3 i H4 – skomentowane tylko w zakończeniu pracy na s. 217)¹,
- przy weryfikacji hipotez Doktorant nie zachował rygoru metodologicznego, ponieważ prawdziwość H1 wywodzi się z badania nieprawdziwości hipotezy przeciwnej H0 a nie wprost,
- w rozdziałach brak podsumowań, co utrudnia identyfikację najważniejszych wniosków z omawianych treści w danej części rozprawy.

---

¹ Mowa o bezpośredniej weryfikacji hipotez, ponieważ pośrednio wyniku ich weryfikacji da się domyśleć po lekturze rozdziału 4 ocenianej rozprawy.

4. ELEMENTY ROZPRAWY SZCZEGÓLNIIE WARTE WYRÓŻNIENIA

Przedstawione powyżej uwagi o charakterze krytycznym nie powinny jednak przesłaniać niewątpliwych walorów rozprawy doktorskiej mgr inż. Waldemara Palucha. Z pewnością można do nich zaliczyć:

- podjęcie przez Doktoranta unikalnej problematyki badawczej,
- niezwykle bogatą literaturę polsko- i obcojęzyczną wykorzystaną w rozprawie (ok. 220 pozycji),
- sformułowanie większości hipotez w nieoczywisty sposób,
- dogłębnej analizy tematyki zarządzania strategicznego z uwzględnieniem wiodących szkół i podejść w tym obszarze a także w zakresie projektowania, adaptacji, koordynacji i wdrażania celów strategicznych organizacji,
- szczegółowej analizy zagadnień z zakresu tworzenia i zarządzania portfelami projektów wraz z opisem światowych standardów w tym zakresie i ich odniesienia do zagadnień zarządzania strategicznego,
- dobre zdefiniowanie procesu badawczego i wykorzystanie szeregu technik badawczych w ramach procesu triangulacji danych ilościowych i jakościowych w badaniach wstępnych i badaniach właściwych (m.in. pogłębionej analizy literatury, wywiadów bezpośrednich, analizy danych ankietowych, pogłębionej metody analizy studiów przypadków, badania korelacji między zmiennymi),
- stworzenie autorskiego modelu zarządzania portfelem projektów, dopasowanej swoją specyfiką do działalności przedsiębiorstw z branży FMCG oraz pomiaru i oceny dojrzałości projektowej w zakresie zarządzania portfelami projektów tamże,
- przyjęcie właściwej narracji w rozprawie, gdzie w części empirycznej Doktorant nawiązuje do kluczowych treści omówionych w rozdziałach erudycyjnych. Dzięki temu rozprawa stanowi spójną opowieść a nie niepowiązane ze sobą rozdziały,
- bardzo dobre opracowanie redakcyjne.

5. KOŃCOWA KONKLUZJA RECENZJI

Podsumowując stwierdzam, że pomimo pewnych mankamentów i zastrzeżeń praca jest wartościowa, ma dużą wartość metodyczną i poznawczą, przedstawia wystarczający

poziom wiedzy teoretycznej Doktoranta oraz stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Przeprowadzone przez mgr inż. Waldemara Palucha studia literaturowe i empiryczne, szczegółowy opis procesu badawczego z wykorzystaniem koncepcji triangulacji, stworzenie autorskiego modelu wdrażania strategii przez projekty oraz pomiaru i oceny dojrzałości projektowej organizacji FMCG w tym zakresie a także umiejętne skorelowanie zastosowanych analiz w spójną całość, świadczą o dobrym warsztacie naukowym Doktoranta i umiejętności samodzielnego wnioskowania w zakresie danych uzyskanych w procesie badawczym.

Biorąc pod uwagę wszystkie przyjęte kryteria oceny stwierdzam, że rozprawa doktorska będąca podstawą niniejszej recenzji spełnia kryteria ustawowe stawiane pracom doktorskim, w związku z tym wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

6. PYTANIA DO DOKTORANTA

Na podstawie przedstawionej do oceny rozprawy doktorskiej chciałbym postawić Doktorantowi poniższe pytania:

1. Jakie Doktorant widzi relacje między portfelem projektów a celami strategicznymi organizacji?
2. Którą koncepcję projektowania strategii uznałby Doktorant za najbardziej kompleksową i dlaczego?

